dán már a' törökök minden löporukból kifogytak, egy árok mege sáncolák el magokat, hol a' golyóktól mentek voltak. A' 3dik lovas vadaszezrednek egy kis osztalya, melly eseteg itt tartózkodek, kirohanást tett 's a' kabylokat kardal támadá meg, 40 embert ölvén meg közülök. Azóta a' támadások megszűntek, 's csak ejente jelennek meg egyes kabylok 's váltanak egy-egy lövést az állomás' taborszemével. Mint bizonyost lehet ugyan feltenni, hogy a' kabylok' támadásai meg egy pár hónapig eltartanak, de azután, ha próbalatik' elegtelenségét, minket e' vidékből kiűzni, addíg fogtak, bizonyára vagy melyekben hozódnak a' hegyekbe Auras es Dzsurzsura fele, vagy békesen hozza szoknak az állomások' szomszédságához.

Spanyolország.

A' *Gaceta* oct. 23ról következő czikkelyt közöl: „Miután hogy roszakarók által azon hír terjesztetett el, hogy Spanyolország' és Anglia' kormányai között az egyetértés már nem ugyanaz, mint előbb volt, 's ezt azon egyetlen okból, mivel ő nagybritanniai felségének ügyviselője a' legközelebbi kézsókolásnál nem jelent meg, *fel vagyunk hatalmazva, kinyilatkoztatni, hogy a' két kormány közötti viszonyok soha* sem voltak bensőbbek, barátságosabbak, mint épen most, 's hogy ügyünk' nyilvanyos vagy titkos ellenségei nem választathatnak roszabb pillanatot, illynemü hírek' terjesztgetésére."

A' *Memorial Bordelais* madridi levelet közöl 21ről, mellyben mondatik: „A' ministeri tanács' elnöke *Frias* herczeg türhetlenül várja azon tanácskozások' eredményét, melyleket *Miraflores* ur Párisban és *Alava* general Londonban (hova a' legujabb tudósítások szerint oct. 26kán érkezett meg) a' franczia és angol ministerekkel olly végből valának tartandók, hogy néhányat azon segélynyujtásokból elérhessenek, mellyek a' négyes-szövetségi alkudozásban megajánlatnak, 's mellyet *Miraflores* ur maga is alairt. — Madridban tudatik, hogy don Carlos' legöregbik fia Franczíaországba érkezett és Spanyolországba szándékozik menni. Az exaltadok ugy hiszik, hogy ez utazás az *Ofalia'* ministeriuma alatt tervezett 's Frias herczeg által elfogadott transactioi javaslatokkal egybeköttetesben áll, és erősítik, hogy *Toreno* ur részes e' javaslatokban; mindenesetre Toreno ur volt az első, ki e' szót transactio ajkaira vette. — A' ministeri követek gyakran gyűlnek össze Madridban; a' cortes, mondják, nov. Skán fog megnyíltatni 's ugy látszik, *Martinez de la Rosa* ur' pártjánál van a' többség. Az oppositioi követek hasonlóképp tartanak előkészítő összejöveteleket, azon politicai ösvény iránt, mellyiken eleredniök kellend, tanácskozók. E' követek különös és a' parlamenti történetekben hallatlan eszközre jutottak; a' cortesnek t. i. azt akarják javasolni, szavazna a' franczia kamarákhoz egy feliratot, a' *maillerlak'* cabinetje ellen panaszt teendőt 's a' négyes-szövetségi egyezkedés' loyalis végrehajtását kérőt. E' feliratot *Thiers* urhoz kellene küldeni 's őt megkérni, hogy azt a' követkamarának benyujtaná. — A' Memorial Bordelais kéttl, hogy illy balgatag javaslat a' cortesben keresztülvitethessék.

Németország.

Kölnből oct. 27ke' estéjéről érkezett tudósítások szerint, ott a' pórnép nem csekely rendetlenségeket követett el, mellyek a' katonaság' közbejárulását szükségessé tevék. Azon hírre, hogy egy pap (*Becker*) el lenne fogatandó, számtalan népcsoport tódult egy másik pap' (*Filz*, székesegyházi lelkesz') házá' elebe, ki amaz' ellenségének tartatek; ablakait szétzuzták, a' házba is berohantak, hol mindent összetörtek, 's még a' vaskályhát is az ablakon dobták ki, stb. A' közbejött katonaság szétüzé a' csoportokat, kik eleinte kőhajgálással védtek magokat. A' székesegyházi udvaron is, az Orsolya-templom előtt 's más helyeken a' tömegeket katonaság által kellett elhajtani. Mindazáltal a' katonák sem puskát sem kardot nem használtak. Csak keves katona sértetett meg kődobás, 's néhány rendzavaró puskaagyütés által: ez utóbbiak közül mintegy 50 fogatott el. E' tudósítás' elindultakor már a' csend tökéletesen helyreállíttatott.

A' Kölnben történt esetek felől a' *Porosz statusujság* következőt közöl a' városból oct. 27ről: „Szent *Orsolya*' ünnepe, melly folyó hó' 21kén 's az egész hét' folytában az orsolyita templomban ünnepelteték, magára vona a' hatóságok' figyelmet, mivel ismétlése vala az érsek által mult évben megujított ünnepnek. A' fővicariatus megkéretett, intené a' plebánust mérsékletre 's elővigyázatra. Ez utóbbi megtörtént *Filz* ur városi esperes's káptalanbeli által. Kedden, 23kán, a' publicumban hire futamodott, hogy *Becker* plebánus vasárnap felettébb izgató beszédet tarta a' szószékről, 's hogy e' dolog' bebizonyításával foglalatosnak kodnak. Ezalatt Sz. Orsolya' templomat folyvást nagy embersokaság látogatá, a' nélkül, hogy a' rendetlenségnek vagy ingerültségnek legkisebb jeleit adta volna. Tegnap este hatodfél órakor jelentek, hogy a' nevezett templomnal békeltenségtől lehet tartani. A' prédikáczió' végével, hét óra felé, iszonyú ingerültség mutatkozott, a' nép felette tolongni kezde Becker ur körül, és, noha ez igen hangosan kijelente, hogy menne a' nép haza, minthogy neki, Beckernek, senki sem akar roszat, mégis sort képezenek egész a' plebániaig. Azonban a' népnek, alkalmasint más uton, tudtára adák, hogy a' vasárnap tartott predikáczió végett a' népnek, hogy Filz káptalanbeli a' fővicariatus' megbízásából Beckernek mérsékletet és elővigyázatot tett kötelességeivé, a' mi azon hiedelmet erősíté meg, hogy a' nyomozodás Filz ur által okoztatott. Ezáltal a' legnagyobb mérsékletben felingerülve, nagy embertömeg nyomult Filz ur' lakása, felszaggatá az ajtót, minden szobákba behatott 's valóli fanaticus dühhel mindent elpusztíta. Filz ur egy mellékajtón menekült meg. Nyolczadfél órakor katonacsapatok érkeztek minden oldalról, sok jelenvoltak részint az utczán, részint a' házban, piaczeben, padláson, részben foszczán, részint a' házban, piaczeben, padláson, részben foszczán, részint a' házban, elfogattak. Rendelés tétetett, hogy togatással foglalkozva, elfogattak. Rendelés tétetett, hogy katonai osztályok állíttassanak különböző pontokra 's egész éjjel csoportos éji őrök járjanak a' városban. Az éj csendesen végződött. Egy tiszt, egy lovas őr 's egy katona kőhajtások által sebesíttetek meg. Ezáltal felhíva, a' katonaság szuronyainak használ vette 's mint mondják többen kaptak illy formán szuronysebet a' lázítók közül. A' befogottak' számát még nem tudhatni; de nagynak mondatik. A' törvényhatóság azonnal közbejárult 's munkásan folytatja nyomozásait."

A' kölni hírlap, oct. 29., azon jelentését közli a' főüngyének, hogy e' h. 26kán este a' Trank-utczában különféle tárgyak lopattak el. „Mellyik házban követtetett legyen el e' tolvajság, mindenki előtt világos leend, ki a' f. h. 26kai botranyos zenebonára emlékezik. De szintolly világos leend mindenki előtt az is, hogy ama' zenebonai részesei inkább rablás' reménye mint más indítóok által vezéreltettek. Azok tehát, kik ama' zenebonát netalán okozták vagy pártolták, szándékuk' ellenére 's — akárjuk reményleni — vétkök nélkül sűlyedtek a' megvetendő tolvajnép' büntársainak osztályába, 's felhetnek, hogy velök mint illyenekkel fognak bánni. Legyenek jövendőben vigyázóbbak. De egyszersmind Köln' csendes, jóindulatú polgárai' emlékezetebe hozandónak hisszük az 1835. aug. 17kei rendeletnek azon szabályát, melly szerint valamelly zenebona' nézői, hasznint nem vesznek is benne részt, mint helytn' katonaság' közbejárultakor még a' zenebona' helyén jelen vannak, a' kár' megtérítésére mindnyájan a' tettesekkel egyaránt kötelezteteék. Ki tehát más' bűnért lakolni nem akar, korán vonuljon vissza; ezáltal önmagának 's a' köz ügynek tesz szolgálatot, mert a' csendes polgár' visszavonulása által a' vétkesek' fölfedezése annál könnyebb, megbüntetése annál biztosabb."

A' *Porosz statusujság* Kölnből oct. 30-ról jelenti: „Mióta a' nyugalom városunkban f. h. 26. óta megzavartatott, semmi sem történt a' mi aggodalmakra adna okot hasonló jelenetek' megujulhatása miatt."

A' *Kasseli Allg. Zeitung*' egy poseni levelében ez foglaltatik: „Egyházi ügyeinkhez pótlékul közlöm önnel azon fontos tudósítást, hogy a' tartomány' királyi főelnöke, a' protestans hitvallású *Flottwel* ur, a' tartomány' valamennyi tanácsosihoz innen következő, megjegyzésre méltó körlevelet bocsátott: Önnek jelentése' következteben kinyilatkoztatjuk, hogy, miután a' catholicus szertartás catholicus keresztelő-komákat kíván, evangelicus hitvallású komák' elfogadására a' catholicus papok nem kényszerittethetnek. Ön tehát oda utasíttatik, hogy a' netalán történhető illynemü panaszokat az érdekeltek' illő felvilágosítása mellett, e' szerint igazítsa el. " Ugyanő azon bélyegtaksáknak is eltörölte, mellyeket eddig a' vegyes házasságokbóli gyermekeknek catholicus templomban lehető megkeresztelésökre adatni szokott engedménypatensekért fizetni kellett.

Schweiz.

A' lausannei hírlap következőkép elmélkedik: „A' crisis, mellyet most állottunk ki, mély sebeket hagy maga után. Tömérdek kiadások a' kincstárt üressé tevék; először érzé egy bölcs és takarékos nép a' kölcsönzés' szükségét, 's a' javitásokat, mellyeket üres idejében 's a' béke' jótéteményeinek közepette határozott el, talán még sokáig kell halasztania. A' gond egész a' házi tüzhelyig nyomult; családatyák vonattak el munkáiktól, 's az év' utolsó aratása hiába hivá elő a' szegényeket, kiket azok mostanig tápláltak és fölsegítettek. A' történetek' bizonytalansága sötét felhőkint nehezüle viszonyainkra. A' kereskedés csökkent, a' müipar csaknem egészen felbeszakasztotta munkáit. Semmi vállalatba nem mertek kezdeni, semmit a' nem biztos földön alapítani. Minden gondolat, minden szem a' határszélre szegült, 's ott a' kép mögött háboru látszék, mellynek kimenetele bizonytalan volt, 's melly még a' legszerencsésebb esetben is szerencsétlenséggel és gyasszal borította volna mezeinket el. — Fontos tanulságot vehetünk egyebiránt a' történetekből. Schweiz el fogja ismérni, hogy nem kell a' polgárjogot könnyelműleg osztogatnia, nehogy az elfogadottak' hibái-, tévedései- és szenvedélyeiért kezeskedni kényteleníttessék; hogy továbbá Genf és Waadt cantonok, a' szövetségi hadsereg' táborbásaik által, soha el nem enyészendő emlékezet adtanak; 's végre hogy nem kell hinni a' pompás szóvirágoknak, 's hogy nem a' szónokszékekről dörgő beszédek nyerik az ütközeteket 's mentik meg a' statusokat."

Oroszország.

Sz.-Pétervár, oct. 23. Egy f. hónapi cs. napiparancs által *Federof I.* generalőrnagy, *Woronzoff* gróf' tábornagy' távollétében, kinek a' külföldön egyévi utazási engedelme van, Uj-Oroszország' és Bessarabia' főkormányzójává neveztetik.

A' *Courrier Francais*, ki a' szakadást Anglia és Oroszország között elkerülhetlennek tartja, egy állitólag Sz.-Pétervárból oct. 15kén költ iratot közöl, mellyben az mondatik, hogy Odessába a' császárnak két segédtisztje küldetett, kiknek egyike azonnal tovább utazandó vala Konstantinápoly fele, hova az angol követség a' legközelebbi 48 óra alatt 3 futárt bocsátott. E' segédtisztek' küldetése, mint mondatik, a' törökországi ügyekre 's azon veszélyekre, nehogy valamelly brit hajóereg a' Dardanellákba mehessen, vonatkozik, 's mint mondják, a' szultántól caméricus felvilágosítások kivántatnak. Mondatik továbbá, miképen rendkivüli rendszabályok tetettek már, mind a' déli, mind a' bessarabiai hadseregre (hisz' alkalmasint mind a' kettő ugyanazon egy) es a' fekete tengeri hajóhadra nézve 's miképen minden oda mutat, hogy, ha az angol hadihajók a' Dardanellákba bemennek, az egyiptomi seregek Kis-Ázsiából azonnal előre fognának nyomulni, a' törökök' részéről semmi ellentállást nem tapasztalandók. Hiszik, hogy az összeütközés legfőbb elhalasztathatik, 's noha Oroszország nem kajlandó, hozza illetlen sietséggel cselekedni, megsem fogna egy háborúól visszarettenni ott, hol álláspontjának fentartása forog fen. — Sz.-Pétervárból haladék nélkül követnek kelle az egyesült statusokba menni.

Moszkva, oct. 2. (Egy kereskedő levéléből.) A' pénzsiai egyenetlenségekből az itteni kereskedőségnel már némelly zavarok keletkeztek, mellyek részint a' külföldről ide küldött különféle portékák' kézhez nem jöttéből, részint elfogadott váltólevelek' és kötelezettetesek' nem teljesítése miatt történtek: melly alkalommal a' közönségben olly hirek terjengenek, mik a' keleti kereskedők' rayaszságát, valamint a' külföldiek' könnyelműségét tüntetik ki. *(Allg. Zeit.)*

Elegy.

Hannovera, oct. 27. Mielőtt próba tétetnék a' rendekgyülése' összehivatása által az alkotmányügynek ha nem is eldöntésére, mégis egy lépesnyivel tovább mozdítására, előbb az egész igazgatást meg akarják változtatni. A' cabinet valamennyi hatóságok' uj szerkesztésével foglalatos: főképen a' koronajavak' kamaráját akarják függetlenné 's egyenesen csak a' cabinet' alavetettjévé tenni; minek következésében a' tisztviselők megint egyedül általa neveztetének ki. Csak ezen szerkesztés' bevégezte után fognak ismét a' rendek egybehivatni; mi tehát ujev előtt meg nem történik. Az igazgatásnak ez ujanszerkesztése majd szoros összefüggésben leend személyzetébeni változásokkal, melyleknek már néhánya létesült is.

Brüssel, oct. 27. Tegnap délutáni 5 óra táján iszonyú eset fordult elő. A' Horna és Boussu között, Monson felül, fekvő lőporgyár t. l. légbe repült. Sok ház romboltatott szét részenkint. Mondják, de mégsem kezeskedhetünk érte, hogy több mint 50 személy részint megöletett, részint megsebesíttetett. A' gyár' egyik igazgatójának karja szakasztatott el. Monsban a' rázkódás igen erős volt; de még érezhetőbb a' külvárosokban. A' monsi utczák füstel teltek el. Szénpor' zápora borítá az elmenőket. A' lobbanat' pillanatában ment épen el arra a' Párisból jövő szorgalomkocsi (diligence); csekély távolságban volt és erős rázkódást szenvedett; a' lovák megijedtek, de szerencsétlenség mégsem történt."

Pénzkelet.

Bécs, november' 9.

A' status-kötelezvények' közép ára volt 5 pctes p. p. . . .	107 7/8
„ „ „ „ „ 4 „ „ . . .	100 1/2
„ „ „ „ „ 3 „ „ . . .	81 1/2
Kölcsönvett 1834. évről, 500 frnt.	— —
„ 1821. „ 100 „	— —
Bécsi statusbank-kötelezvény 2 1/2 pcentérs . . .	68
Bank-részvények darabonkint „	— —

Dunavizállás: november' 11kén 2'.

Magyar hirlapok' heti szemléje.

Oct. 29 — nov. 4.

A' *Szion*' 23dik számában nem kevés meglepetéssel sőt épen fájdalmas megütközéssel olvasunk egy állitólag „Kolozsvárról" költ levelet, mellyben egy „honfi" nem tudni saját, a' hely' színén vett tapasztalas vagy csak mások' mondája után állítja, hogy *Kölcsey*, élteben, jobbágyait sanyargatta, eltakarittatása a' *csekeiektől felelem miatt* csak titkon (talán csak *estve?*) ment végbe, 's hogy a' csekeiek készek a' neki netalán állítandó emleket lerontani! — Nem akarunk birók lenni a' jobbágy és földesur közt; nem kérdjük, valljon általában *ókelő* e ama' bánásmód az olly szelíd és emberszerető Kölcsey' részéről, hanem azt kérdjük, valljon *itt* és *igy* és *most* kellett e ezeket elmondani? A' tudományi és politicai pályán egyiránt, még elleneitől is méltán tisztelt férjfiúnak emlékezete még sokkal frisebb, hogysem illy dolgokat felöle, hanemha a' *kelségtelen adatok*' száraz megemlítésével, megpendíteni okosan lehessen. — Volt e Kölcsey' munkálkodásának nemzetünkre annyi és olly jótékony behatása, hogy ezért a' nemzet' részéről emléket érdemeljen? ez más kérdés, mellyet csak magasb szempontokból és kimeríttőbb vizsgálatok után lehetne feszegetni; de ezt nem tekintve is, az ő emlékezetét minden, a' pórnép' itéletén felül emelkedett ember és polgár, akármelly párthoz vagy felekezethez tartozzék különben, tisztelni fogja, tisztelni köteles. —

Az *Athenaeum*' 35 és 36dik számaiban fő czikkely 's igen jó fordítás: „Német romantica és angol izles" *V—a* urtól; csakhogy igen nagyon lekötelezne minket *V—a* ur, ha megmagyarázná nekünk, micsoda állat lehet az az általa ugy nevezett angol „tengeri iskola" és mik az általa itt ugy nevezett angol „lakiták." Hogy *V—a* ur, ki e' czikkelyt hihetőleg az athenaeisták' megbizásából, németből és, mint mondám, különben igen jól fordíta, nem értette ezen angol kifejezéseket 's az angol ujabb költészet' történeteibe, legalább annyira mennyire, beavatva nincs: ezt neki alig vehetni rosz neven; de hogy a' magyar legelső belletristical folyóirat' (értem az *Athenaeumot*) szerkesztője, ki nb. dalocskáiban maga is romanticus és uhlandista, nem csak angolul, olaszul és franczíaul nem tud, hanem még azt sem tudja, mit pedig száz meg száz német forrás után is tudhatna, hogy az angolok némelly romanticus költőiket, különösen Wordsworth-ot és Coleridge-t azért nevezik a' tavi-iskolához (Lake-school) tartozók.

nak, vagy röviden: lake-istáknak *), mivel azok a' westmorelandi (grófsag Anglia' nyugot-éjszaki reszen) bájos vidékü tavakat többször magasztalnák dalaikban: ez megis csak iszonyu! Hol volt *Schedel* Ferencz, e' csekélysegben utba igazitani Bajza urat? mert hogy ezt Vörösmarty urtol nem lehete varni, azt nem kell mondanom. — A' játekszini krónikában *Vörösmarty* ur igen barátságos tanitásokat ad — fungitur vice cotis — *Gaal* urnak a' felöl, mikep kellett volna ennek Peleskei Notarius czimü hely-bohózatát (mert ez a' mü, nem *parodia*) szerkesztenie; csakhogy igen bajos akkor dramát szerkeszteni, mikor hiányzik benne a' legfőbb, t. i. épen a' *dramai* elem, mint itt e' darabról maga V. ur megvallja. Egyebiránt V. ur itt igéri, hogy „talán egykor különösen lesz ideje és alkalma elmondani, mit tart ezen költes' nemeről." — Mit bár most mindjárt teljesitett volna, midőn e' darabról, aesthetical elvei' kifejtése nélkül, negy egész hasábot összeszkélt. — A' *Figyelmező* báró Szepessy Ignácz volt pécsi püspök' hat kötetü magyar bibliájáról igen alapos és helyes eszrevételeket közöl bizonyos *69*-tól; utóbb másodszor is berekeszti a' szerkesztőség e' szemle elleni szintolly tulságos mint embertelen zajgásait **).

Az *Ismertető'* gazdasági részeben kiváltképen közhasznu és mezei gazdáink' köz figyelmére méltó czikkely „Javaslatok a' szarvasmarhának gazdaságos és czélirányos téli étetéseről." — Az összmüvészeti resz némelly esztergomi emberbarátok' az iránti javaslatát ismérteti, mikep lehetne eszközleni, hogy e' varos' tehetősb és iparkodobb lakosinak a' vizár által okozott karok' helyreállesere adandó kölcsön, ezektől ne keszpenzben, hanem valamelly *egyenlő, biztos és mindenkitől kitelhető iparüzés* altal teritessek, kamatival együtt, mint legjutanyosb es a' közre nezve leghasznosabb uton, vissza. A' javaslat nem más, mint hogy „önkint vallalkozandó reszvenyesek altal egy nagyszerü repaczukorgyár allittassek 's keszittessek fel Esztergomban, mint erre fölötte alkalmatos helyen," melly vallalkozó tarsasag azutan a' kölesönt kapott tehetősb polgárok' adósságait vegye át magára illyes feltelekek mellett: „1) N. N. ur kötelezze magát, hogy a' czukorgyártó társaságnak esztendőnkint példánakokaert 100 mázsa czukorrepát altalád, es ugyan tiz egymásután következendő esztendők' lefolyása alatt. Ha N. ur felvallalt kötelességének eleget teszen, a' társaság ennek 500 forintból alló adósságát a' kamatokkal együtt ugyan ezen idő alatt egészen kifizeti. 2) Ezen repát N. ur Isü octoberiül kezdve utolsó februarig akkor tartozik es annyi mennyiségben naponkint, a' mint a' társasag kivánni fogja, maga költségen a' czukorgyárba szállitani. 3) A' repa se üres, se rothadt, se fagyos ne legyen, hanem ezt czimeretől, gyökereitől es a' földtől megtisztitva kellene a' gyárba hozni. Ellenben a' kisajtolt reszeléket, vagyis törkölyt, mellynel hizodalmasabb baromtáplalék nincsen, es ugynn minden mázsa repától mintegy 30 fontot N. ur vissza fogna kapni. Ha azonban a' reszeléket a' társaság akarna megtartani, e' helyett egy mázsáért N. urnak 15 krajczárt tartoznek fizetni. 4) Azon ritka esetben, mellyben a' rendkiviüli hőség miatt, valamint más tavaszi vetemeny, ügy a' czukorrepa sem teremne, minden mázsa czukorrépa hellyett N. ur 30 váltó krajczárt tartozik a' társaság' kezébe lefizetni. 5) Ha azonban N. ur nem az idő' viszontagsága, hanem az akarat' es iparkodás' hiánya miatt czukorrepat nem termesztene, ennek költségére az illető mennyiséget a' társasag akarminő áron es akarhol vásárolhatna." — Ezen emberbaráti terv mellett csak a' baj, hogy mindeddig igen keves a' remény, miszerint Esztergomban, vagy barhol is olly számú vallalkozó részvényesek találtassanak, kik az itt megállapitott elvek szerint a' czukorgyárra megkivánható költséget hovahamarabb kiállitanák es a' gyárt letre hoznák.

A' *Rajzolatok*ban „Flóra"-igen olvasható fordítmány; utóbb kiirva látjuk a' Szionból, sőt egy kisse toldva is, a' Külseyről szóló ismént emlitett adatokat....

A' *Regelő* érdekes közlemenycket kezd meg Bécsből és Bécsről e' czim alatt: „Bécsi levelek"; — a' *Hommivész* Döbrentei Gábornak, mint akkori igazgatónak, t. n. Pest vármegye' játekszini küldöttségehez beadott hivatalos, sokban igen tanulságos tudositasat közli „a' budai játekszini ügynek 1833beli october' 1jétől 1835beli martius' utoljáig mikepi folyamatarol." A' játekszini, mindig bi es erdekes tudositasokból kiemeljük ezt: „Pesten oct. 25dikén „Szeraz legszeszszel ma ujolag először volt vilagitva. — A' legszeszvilagitas, mint latszott, több embert nem felkesitett a' bejövetelre mint egyebkor. A' közönség' szama igen közepszerü, a' megvilagitas felseges es gyönyöru, de a' szeszgöz altal okozott büdös szag kiallhatatlan volt. Ennek elharitasat kerjük es varjuk."

A' *Társalkodó*ban semmi különös. — A' *Hazánk Mulatangok* ismét felveszik pesti játekszini tudositasaikat. — A' *Nemzeti Társalkodó* „hazai képek"-et kezd meg *Nagy* Ferencztől.

A' *Vasárnapi Ujság'* szekesztője, tudós *Brassai* Samuel ur, panaszt tesz ellenem a' Figyelmező e' heti rendkiviüli toldalékjában, miert hogy en rola ezt mondottam: „Br. ur fejtöl talpig az 1789diki franczia revolutio' elveibe van mártva", mert, ugy mond, ez „garázdasag" (Stände-kerei), 's ez neki, mint „bekes alattvalónak 's a' rend' és törvenyek' fentartasaban faradozó igazgatónak (Br. ur most a' kolozsvári unitarium collegiumnak rectora) art." Meghiszem, hogy árt, tudós Br. ur; de en erröl nem tehetek. Mikor en a' kegyed' czikkelyeit a' Vasárnapi Ujságban olvastam es olvasom, soha sem jutott vagy jut nekem eszembe, hogy kegyed savant, unitarius vagy rector; hanem en egyedül azt nézem, miesoda *szellemet* lehet a' kegyedtől szerkesztett *nepi lap*. Már pedig midőn itt kegyedtől olvasom: „az europai jus publicum meg mindig annal az elvnél van, hogy a' *szegény* ember *gaz* ember", midőn látom, mint buzog kegyed az éjszakamerikai delibb statusokban folyvást divatozó rabszolgaság ellen, a' nelkül hogy e' statusok' politicai es történeti helyzetet legkisebb fontolatra is venné; midőn látom a' csaknem minden lapban elszórt statusalapi es viszonyi czelzasokat, feszegetéseket: akkor ugy tetszik nekem, mintha valaki mind a' ket fülembe kiáltana: liberte, egalite, droits de l' homme! — a' mit, ha akarja Br. ur, en akarmelly törvényszek előtt is kész vagyok, mint hiszem: *kielegitőleg*, motivalni, kifejteni. Ennel fogvást bizvást elhiheti Br. ur, hogy en ezentul is minden illyes tendentiat lapjában, nem ügyelve az ő rectorságára, meséire vagy reclamatiojára, batran ki fogok jelelni 's ezert a' felelőseget akarmikor 's akarmelly illető helyen a' legtisztább szivvel felvallalom. — Egyebiránt a' V. U. e' heti számában megemlitendő czikkely: „Mikép ismerhetni meg azon épületkőveket, mellyek a' fagyat nem állják."

A' br. *Mulattató*ban nemzeti erdekü czikkely: *Bethlen* Gábornak fejedelemmé-letele, házasodasa, 's halalának környüállalósos leirása; *Kemény* János' keziratából."

CSATÓ PÁL.

*) Lake = tó; kiejtése: léke 's igy irni kellett volna: lake-isták, vagy Brassai ur szerint: lékisták, de semmi esetre sem „lakisták".

**) Nem akarok 's nem fogok ugyan itt ezen urakkal, mint már mondottam, tovább feleselni; de még sem hallgathatom el Bajza urnak azon szemtelenségét, mellyel el akarja e' számban tagadni azon propositiot, mellyet nekem 1835ben Pesten a' széluteczában tett. Kérdem: lehet e embernek illyesmit, mi egész eletpályát elhatároz, félre érteni, elfelejteni vagy ujjából szopni? Hogy a' dolgot, mivel négy szemünk közt történt, törvény elött rá nem bizonyithatom, azt én igenis jól tudom és tudtam, de nem is a' törvény, hanem a' *publicum* előtt hoztam én fel azt, mellyben a' valónak megismerésére elegendő erkölcsi érzet 's igazságtapintat van. Vegyük fel a' dolgot ugy mint most áll. En e' factumot, több másokkal összefüggöleg, egyszerün, szárazon és körülményesen beszéltem el. Ha nem ugy volt, ha én *hazudtam*, miért nem torkolt le Bajza ur egy *simplex negationval* akkor tüstint, egyszeriben? valamint előbb, noha már zajgásaikat elkezdették, a' Hirnök' 65dik számabeli szemle ellen egy saját, egész czikkelyt iktattak azok' közibe? miért várt Bajza ur e' denegationval het hétig (sept. 10kétől october' 30dikáig), 's miért nem meri itt is a' dolgot *egyszerün* 's *egyenesen* tagadni, hanem magyarázza 's *czáfri-czavarja* azt, csak hogy *feteljen* valamit erre is, és épen midőn feleseléseit *berekeszti?* — Felelni! feleselni! Mire nem lehet felelni? meddig nem feleselni? Azt gondolja e B. ur, hogy én e' zajgások' minden pontjára czáfolólag, visszatorlólag és füszerül személyességeket, mellyeket negy fal közötti eletökröl tudek, vagy magamnak könnyen szerezhetnek, felhozólag felelni nem tudnék, ha ezt magamhoz 's irói hivatásomhoz méltónak tartanám? — Nem jó az, midőn egyik iró a' más-siknak hitelét 's tekintetét *minden, szabad, és nem-szabad* eszközök által megdönteni igyekszik. Avvagy mit nyert a' redactio ellenemi tulságos, szenvedélyes, sőt sokban épen képtelen zajgásaival? Semmit, sőt kevesebbet mint semmit; mert mit mondand majd a' redactio, ha én mind e' tulságokat 's képtelenségeket, minden héten, minden hónapban, minden évben, a' mig t. i. élek, irással és tettel czáfolom meg?

(1)

Hirdetés.

A' nm. magyar kir. udv. Kincstár' részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy a' pesti angol kisasszonyok' nevelő intézetében egy nem-nemes származású kincstári leánynevendék' helye megürült légyen. — Az illető ezedezők felszólittatnak, hogy ebbeli folyamodásukat legfölebb f. évi december' 16dik napjáig a' budai magyar királyi Kincstár' iktatói hivatalánál múlhatatlanül benyújtsák, mellyekben bebizonyitani szükséges:

a) hogy az ezen nevelő intézethe jutni kivánkozó nevendékek csak valóságos magyar kincstári-, gazdasági-, bányászi- vagy póstai nemtelen származású tiszt' leányai, vagy árvái, és 8 's legfülebb 12 esztendősek legyenek, kik tudnillik még a' tanuló kort meg nem haladták, mivel a' kimivelési pálya 6 egész esztendeig tart.

Az ezedezőlevélhez következendő négy rendbeli bizonyitványt szükséges eredetiben mellékelni, ugymint: 1ör keresztlevelet; 2or himlő-oltási vagy arról szóló elismérést: hogy a' nevendék, a' természetes himlőn szerencsésen átesett; 3or orvosi bizonyságot annak egészségéről 's ép testalkatásáról; 4ezer abbeli hiteles bizonyitványt, hogy az emlitett intézethe jutni kivánkozó nevendék nemtelen származásu légyen: mellynek elismérésére szükségképen megkivánatik, hogy az illető nevendéknek születése' vagy mostani tartózkodása' helybeli hatósága által adassék ki.

e) Az ezedezőlevélhez még azt is szükséges megjegyezni, hogy hány gyermeke légyen az ezedező tisztnek 's mennyi időt töltött a' kincstári szolgálatban.

Bécs, october' 31kén 1838. (3)

(2) Legközelebb megjelent
's Pesten
Eggenberger' könyvkereskedésében
(a' Franciscanusok' piaczán)
megszerezhető:

Birálati vizsgálat Hegel' „Bölcselkedése" felett.

Irta
dr. Taubner Károly,
predikátor 's a' pesti ev. gymnasiumban rector-professor.

Pesten 1838. Ára borittékban 40 kr. peng. (2)

(2) **Concursus.**

Alsó-Vereczkén az egyesült magyar kir. harminczad- és galliczián vámhivatalnál az ellenőri hely megüresülvén, ennek betöltésére concursus' határnapjául 1838. 6. december' 6dika rendeltetett.

Ezen, 400 ft. évi fizetéssel, szabad szállással 's 300 ft. cautioval összekötött hivatalt elnyerni kivánók tehát a' fön kitett határidő alatt a' cs. kir. egyesült kamarai jövedelmeknek Stry-ben (Galliczióban) helyezett kerületi igazgatósághoz tartoznak folyamodni.

Az e' hivatal' elnyerésére megkivántató tulajdonságok: a' harminczad- és vám-kezelés', ugyszinte a' két nemzeti nyelv' tudása 's feddhetetlen erkölcsi élet, mellyekről, valamint eddigi foglalatosságaikról is, a' folyamodók hiteles tanuirományokat kötelesek elömutatni. (3)

(2) *Pesten Eggenbergernél*
's minden honi könyvkereskedésben
megkapható:

A' Magyarok' Történetei.

Az első ifjuság' használatára
Peregrány Elek
nevelőtől.
Sröt. Ára 30 kr. p. p. (3)

(91.) **Haszonbérleti árverés.**

T. ns. Csongrád megyében jövő 1839dik évi januarius' 15kén II.-M.-Vásárhelyen a' megyei raktárbiztosi lakháznál délelőtti 9 órakor köz árverés' utjában haszonbérbe fog adatni:

1) A' ns. megye' curialis háza' szükségeire, és kebelében tanyázó katonaság' részére kiszolgáltatandó 484¼ öl tölgy- és 20 öl körös-, összesen 504¼ öl kemény tüzi-fának —;

2) 300 font öntött és 500 font márfott, összesen 800 font faggyá gyertyának —;

3) 300 font lámpára való olajnak — évenkinti juttatása. (90. 91. 92.)

(3) **Fa-szállitás.**

A' bécs-györi vasut' készitéséhez következő fehértölgy-, veresfenyő- és erdei fenyő-fanemek kivántatnak.

I. A' *Bécsből Badenen át Bécs-Ujvárosba, 's Bécsből a' Lajta melletti Bruck városon és Köpcsényen át Pozsonyba vezető pályákhoz megkivántatnak:*

Vastagott czölöpfák, párkányzott, egyenszögü szélekkel, és pedig:

a) Keresztküszöbfák, 8 bécsi lábnyi hosszúk, 1 lábnyi szélesek, 4 hüvelyknyi vastagok.

b) Pótküszöbfák, 12, 16, 20 és 24 bécsi lábnyi hosszúk, 9 hüvelyknyi szélesek, 4 hüvelyknyi vastagok.

II. *A' Köpcsénytől Mosonyon át Győrbe és Gönyőre, Bécs-Ujvárosból Mattersdorfon át Sopronyba és Ujvárosból Neunkirchenen át Glocknitzba vezető pályákhoz:*

a) Négy oldalra vágott keresztküszöbfák, 8 bécsi lábnyi hosszúk, 6 hüvelyknyi magasak, fölül 6, alul 12 hüvelyknyi szélesek.

b) Egyenszögüleg faragott vagy vágott sinfák, 12, 16, 20 és 24 bécsi lábnyi hosszúk, 6 hüvelyknyi szélesek, 8 hüvelyknyi magasak.

Általányos föltételek:

1. A' szállitandó fának tökéletesen egészségesnek 's csak télen vágottnak kell lennie.

2. Ne legyen forgácsos, repedécs, hasadékos, göreslyukas, sem pudvás tekintetű, mi posványos álló-helyének voltára mutatna.

3. Mindegyik darab egyenes 's észrevehető hajlás nélküli legyen.

4. A' kitett mértéket pontosan meg kell üttiök, 's ebből semminek sem szabad hiányzani; mi végett a' szállitónak tanácsoltatik, hogy a' faderékokat, a' vitenkeli csonkitás miatt, 2 vagy 3 hüvelyknyivel hosszabbra készittessék.

5. Szállitási helyekül az I. alatt elöszámlált czölöpfáknak szolgálnak: a' csatornapart Bécsben közel az országuthoz, a' Belvedere-vonal melletti állomáshelyek, Mödlinghen, Laxenburg-, Baden-, Kottingbrunn-, Solenau- és Ujvárosban; más felöl: az állomáshelyek Ebergassinghan, a' Lajta melletti Bruck városban, Köpcsényben és Pozsonyban. — A' II. alatt elöszámlált fáknak: az állomáshelyek Ujvárosban, Mattersdorf-és Sopronyban, Neunkirchenben és Glocknitzban, valamint Köpcsényben, Mosonyban, Győr- és Gönyőben.

6. A' mindegyik állomásrai szállitványok' szükséges mennyiségéről szó- vagy irásbeli utasitást vesznek a' vállalat' itteni épitési irószobájában, Matzleinsdorf' külvárosban 29. számú házban.

7. Fáját minden szállitó tartozik a' neki kirendelt helyig vitetni 's rendes rakásba fölrétegeztetni, hogy az illőleg átvétethessék.

9. A' felfogadott mennyiség' első felének szállitása a' legközelebbi év' nyarában —, másik felének 1840. évi nyárban teljesen bevégeztnek kell lennie, de előbb is végrehajtathatik.

9. A' vállalat fontartja magának a' szerződéktől illendő cautiót kivánni.

10. A' szállitani akarók irásbeli ajánlatukat, a' fa' nemének és mennyiségének, a' szállitás' helyének és árának 's lakóhelyüknek pontos kitételével, az fönnevezett épitési irószobába f. é. december' 15dikéig adassák be: mire legfölebb 14 nap után a' megrendelés a' legkevesebbet ajánlkozóval formaszerintes szerződés által megtétetik.

Bécs, october' 16kán 1838.

(3) *A' bécs-györi vasut' ideigleni biotosága.*

(2) **Concursus.**

Az alsó-vereczkei és suhaborai vám- és harminczad-beszedői hely megüresülvén, ennek betöltésére concursus' határnapjául 1838. évi december' 6dika rendeltetett.

Az 500 ft. évi fizetéssel, szabad szállással 's 400 ft. cautioval összekötött alsó-vereczkei vám- és harminczad-beszedői hivatalért tehát, az ezt elnyerni kivánók a' cs. kir. egyesült kamarai jövedelmeknek Stry-ben (Galliczióban) helyezett kerületi igazgatósághoz —; a' 400 ft. évi fizetéssel, szabad szállással és 150 ft. cautioval összekötött suhaborai'ért pedig szinte Galliczióban az uj-szandeczi kerületi igazgatósághoz — tartoznak a' fenkitett határidő alatt folyamodni.

E' hivatalok' elnyerésére következő tulajdonságok kivántatnak meg: a' harminczad- és vám-kezelés', ugyszinte a' két nemzeti nyelv' tudása 's feddhetetlen erkölcsi élet, mellyekről, valamint eddigi foglalatosságaikról is, a' folyamodók hiteles tanuirományokat kötelesek elömutatni. (3)

(N.) **Növényárúk**

Oberleitner Jakab mükertész és magárusnál Pozsonyban, a' Négyvadér-utczában, 437 számú Lahka házban, igen olcsón kaphatók: mindennemű gyümölcs- és erdei fák, spárga-gyökerek, virágos hortensiák, gyümölcsoltványok, mindennemű mezei, erdei, füzelék- és virágmagok, különös jósági czukorrépamag, mázsája 72 ft. v. cz. (0. N. J.)

(3) **Jelentés.**

A' budapesti vizkárvallottak' számára „Látudomány" czim alatt szánt munkára eddig meg annyi résztvevő nem jelentkezett, hogy azak' a' nyomtatási és egyéb elkerülhetlen költségek is előlegesen *fedeztethetnének*. Ez okná fogva, a' kitüzött *előfizetési* határidő folyó év' utolsó napjáig hosszabbitom elly feltétel mellett: hogy, ha ennek is leltelével még számosabb szeretetlelkü pártfogókat, 's ekkép szerencsésen folytatásaink' részére valamelly ujabbott lényegesb segélyhez is nem nyerendhetek, akkor vállalatomnak elállni kénytelenittetvén, a' tiszt. előfizetőknek pénzüket visszaküldendem.

Pesten, oct. 30kán 1838.

Alistáli *Mátyus* Nep. János,
k. tart. 2. albiatos, 's tbb t. n. vaczgy' tábnárja.

(3) **Orvosi ajánlkozás.**

Rheinhardt János-Károly orvos doctor és szülészmester a' szegényeknek orvosai tanácsnok rendel naponkint reggeli 9 óráttól fogva déig, és deli 12ól 1 óráig, Pozsonyban, Hosszu-utczában, nékai Gálsnai gróf Esterházy Vincze ur' háza 26ik emeletében. (3)

POZSONYBAN, nyomatja ifjabb *Schmid* Antal.